

Levensverhalen zonder haar

Ida Stroosnijder was 21 toen zij alopecia areata kreeg. Eerst alleen een paar ronde kale plekken, uitvallende wenkbrauwen en wimpers en na een jaar had ze al helemaal geen haar meer. Ze is nu 56. Nadat ze vele jaren een pruik droeg, gaat ze nu weer enige tijd zonder haarwerk door het leven. Mede door haar lengte van 1,90 m is zij een opvallende verschijning. Ze weet wel hoe ze daarmee omgaat, maar echt wennen doet het niet. Ze ervaart de alopecia als een ongenode gast, die nooit ergens anders onderdak heeft gevonden.

In april 2010 stapte ze het podium op bij de jaarvergadering van de Alopecia Areata Patiëntenvereniging. Zij deelde mee dat ze een boek ging schrijven over ongewenste kaalheid en vroeg de zaal of er mensen waren die zich wilden laten interviewen. Ze kreeg veel aanmeldingen en het boek is er nu. Met 15 verhalen over haarverlies, verwerking daarvan, van schaamte, rouw, strijd en berusting of troost en geruststelling tot trots, van jong tot oud. Ondanks de vele gezichten die de lezer een eerlijke en onafgeschermd blik bieden in de ziel van haar lotgenoten, is dit een persoonlijk boek. Oud-journaliste en tekstschrijfster Stroosnijder schrijft prettig en gemakkelijk over problemen waar veel mensen zich in herkennen. In vrijwel elk hoofdstuk komt zij ook zelf aan het woord of 'in beeld'. Zij spiegelt de verhalen aan haar eigen opvattingen en ervaringen en aan het eind van het boek komt ze ook met haar egodocument. Als extra biedt het boek informatie over haarwerken, vormen van haarverlies, genetisch onderzoek en over de psychologie van ongewenste kaalheid, inclusief concrete adviezen en aanknopingspunten.

Het enige hoofdstuk dat mij tegen de borst stuitte, is het interview met Gerhard Lutz, een Duitse dermatoloog, die zich opstelt als haardeskundige. Hij baseert zijn therapie op 'Erfahrungsmedizin'. Hij zal ongetwijfeld veel ervaring hebben, maar iemand die op grote schaal zinktabletten voorschrijft en een zalf met de hoogst mogelijke dosis corticosteroiden en dat niet baseert op vergelijkend onderzoek komt op mij over als een kwakzalver. Hoofdpersonen blijven de geïnterviewden. Misschien is het verhaal van Nina (28) het meest onthullend. Kaal op haar hoofd sinds haar derde levensjaar, vertelt ze hoe ze de kaalheid en het haarwerk eindelijk kan accepteren. Maar is dat wel zo, beseft ze op hetzelfde moment, want ze durft het haarwerk niet snel af te zetten. "Angst en schaamte houden je weg van de mooie dingen van het leven", constateert ze. Haar levensverhaal is maatgevend: gepest op school met een langzame groei naar zelfstandigheid. Met vallen en opstaan. Met schaamte én met gevoelens van trots. Het kaal-zijn raakt en bepaalt mede de identiteit van een mens. Het is geen wonder dat schaamte als een rode draad door de levensverhalen loopt. Echter, men moet daarbij goed beseffen: schaamte is in wezen een gebrek aan empathie met jezelf. Een zeer bijzonder boek.

Ida Stroosnijder - Kaal; verhalen over haarverlies.
De Witte Uitgeverij, Leiden 2012. Prijs: € 24,95